

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Pöytäkirja

12.8.2021

VN/6083/2021
VN/6083/2021-SM-2

Sisäasioiden rahastojen lainsäädäntöryhmän kokouksen 4.5. pöytäkirja

Aika	4.5.2021 klo 14.00 – 15.40
Paikka	Videokokous
Osallistujat	<p>Laura Yli-Vakkuri, puheenjohtaja klo 14.37 alkaen Pauliina Eskola, puheenjohtajan sijainen klo 14.00-14.37 Kankainen Heidi, SM/PO Kartila Marja, Poliisihallitus Joensuu Johanna, SM/RVLE Kariuki Peter, ETNO Montin Sanna, SM/MMO Helinko Hanna, SM/HKO Suomi Juha-Pekka, TEM Tiainen Suvi, Migri Törmälä Ville, Tulli Ulvinen Tanja, SM/PeO Vänskä-Rajala Katja, TEM</p> <p>Routti-Hietala Nina, sihteeri Virtanen Sanna, sihteeri Lyytikäinen Sonja, SM/HKO Karjalainen Virpi, SM/KVY, kutsuttu osallistuja Saunamäki Iikka, SM/KVY, kutsuttu osallistuja Miely Annika, SM/KVY, piti kirjaa kokouksessa</p>

1. Kokouksen avaus

Varapuheenjohtaja Eskola avasi kokouksen klo 14.01.
 Todettiin etäkokouksen osallistujat nimenhuutona.
 Puheenjohtaja Yli-Vakkuri osallistui kokoukseen klo 14.37 alkaen.

2. Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen (liite 1)

Pöytäkirja hyväksyttiin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sisäministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 26
00023 Valtioneuvosto

Kirkkokatu 12
Helsinki

0295 480 171
+358 295 480 171

09 160 44635
+358 9 160 44635

kirjaamo@intermin.fi
www.intermin.fi

4. Tilannekatsaus uuden ohjelmakauden 2021-2027 valmisteluun

Eskola kertoi ohjelmavalmisteluun etenevän. Huhtikuun lopussa saatiin komissiosta tieto sisäisen turvallisuuden rahaston sekä turvapaikka- maahanmuutto- ja kotouttamisrahaston alustavista saannoista. Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitustukivälineen osalta odotetaan tietoja saapuviksi toukokuussa. Komissio ilmoittaa lopulliset saannot sitten kun rahastoja koskevat EU-säädökset tulevat voimaan.

Ohjelmatyöryhmässä valmistellaan ohjelmasisältöjä. Lausuntokierros käynnistyy ohjelmien osalta lähipäivinä. Tavoitteena on toimittaa komissiolle ohjelmat kesän aikana. Komission kanssa on käyty ja jatketaan edelleen keskustelua ohjelmien sisällöistä. Komissio voi aloittaa virallisen keskustelun vasta kun EU-säädökset tulevat voimaan.

Eskola kertoi, että sisäasioiden rahastoille tulee oma itsenäinen tietojärjestelmä, jota kautta rahoitusta haetaan. Ensimmäiset haut haetaan älykkäillä lomakkeilla, sillä tietojärjestelmän kehittäminen vie jonkin aikaa. Omaan tietojärjestelmään päädyttiin sisäasioiden rahastojen jättäytyttyä pois VA-hankkeesta merkittävien, sisäasioiden rahastojen toimeenpanon aikatauluun sopimattomien aikatauluviivästyksen vuoksi.

5. Laki sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021-2027 (liite 2)

Puheenjohtaja antoi puheenvuoron Routti-Hietalalle, jonka johdolla käytiin läpi tilanne hallituksen esityksen valmistelun osalta. Käytiin läpi hallituksen esityksen suurimmat muutokset edelliseen versioon verrattuna.

Kohtaan 2.1.2 on lisätty AMIF-rahaston osalta komission huhtikuussa ilmoittama tulevan rahoitusohjelmakauden rahoitus 9,88 miljardia euroa, josta Suomen osuus on noin 67,9 miljoonaa euroa. Vastaava tarkennus on tehty Sisäisen turvallisuuden rahastoa koskevaan tekstiin, ISF-rahoituksen 1,93 miljardista eurosta Suomen osuus on noin 36,6 miljoonaa euroa. BMVI:n osalta ei vastaavaa kohtaa tekstissä vielä ole.

HE-luonnokseen tehdään muutoksia VA-hankkeesta pois jättäytymisen johdosta. Tietojärjestelmää koskevan pykälän 26 osalta on muokattu pykälätekstiä, mutta ei vielä yksityiskohtaisia perusteluja. Asialla on vaikutusta myös perustuslakiperusteluihin.

Juristilingvisteiltä on saatu yleisasetuksesta uusi versio ja se on ollut käytössä hallituksen esityksen muotoilussa. Kaikkia artiklaviittauksia ei ole vielä korjattu.

5 § Ohjelman toimeenpanosuunnitelma

Pykälän 3 momentissa olevaa listausta on tarkennettu toimeenpanosuunnitelman sisällön osalta. Tätä on jonkin verran avattu myös asetuksen puolella.

15 § Avustusten hakeminen.

Pykälään on tehty muutos koskien tietojärjestelmään liittyvää muutosta. Koska näillä näkymin sähköistä tietojärjestelmää ei ole käytössä ohjelmakauden alkaessa, haetaan avustus sähköisellä lomakkeella. Selvittelyssä on vielä, onko mahdollista saada käyttöön sähköiset allekirjoitukset. Jos lomakkeet allekirjoitetaan fyysisesti, se tarkoittaisi hakemusten skannausta, joka on avustuksen hakijan sekä käsittelevän viranomaisen kannalta hankalaa.

18 § Maksamisen hakeminen ja raportointi

Pykälään on tehty vastaavat muutokset kuin pykälään 15.

26 § Sähköinen tietojärjestelmä

Pykälän nimi on muuttunut ja siinä on tarkoitus säätää tietojärjestelmästä ja henkilötietojen käsittelystä. Nimestä poistettaisiin sana sähköinen, sillä järjestelmä ei ole hakijoille tarkoitettu sähköinen tietojärjestelmä. Haku toteutettaisiin alussa lomakehakuna ja

hakemukset käsiteltäisiin SM:ssä VAHVA-asianhallintajärjestelmässä. Hakemustiedot on tarkoitus tallentaa asiakirjoina.

Sairauspoissaolojen ja niiden keston osalta pykälään on tehty uusi ja väljempi muotoilu työ- tai virkasuhteen poissaoloperusteiden kestoista ja tietojen tallentamisesta. Vastaava muutos oli tehty myös VM:n valmistelemaan HE-luonnokseen, jossa oli käytetty samaa muotoilua tilapäisen hoitovapaan keston sijasta.

29 § Tietojen saanti ja luovuttaminen turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoasetuksen 19 ja 20 artiklan määrärahoja koskien
Pykälään on luonnosteltu uusi 3 momentti liittyen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tietojen saantiin. Muotoilua on käyty läpi TEM:n ja maahanmuuttoviraston edustajien kanssa.

33 § Siirtymäsäännökset

Pykälän 1 momenttiin on takautuvien kustannusten hakemisen mahdollistamiseksi jatkettu aikaa maaliskuun 2022 loppuun. Muutos johtuu siitä, että ohjelmakautta ei päästä kansallisesti aloittamaan alun perin suunnitellussa aikataulussa, joten muutos toisi hakijoille liikkumavaraa.

Routti-Hietala ehdotti, että BMVI:n saantoa koskevan tiedon tultua, taloudelliset vaikutukset sisältävä osio päivitetään ja se sekä tietojärjestelmää koskevat kohdat lähetetään työryhmälle kesäkuussa kirjalliselle kommenttikierrokselle. Näin saataisiin työryhmän näkemykset kyseisiin kohtiin ennen kesälomakautta. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa Eduskunnalle syyskuussa. Ehdotusta kannatettiin.

6. Asetus sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021-2027 (liite 3, liite 4)

Puheenjohtaja Eskola antoi puheenvuoron Virtaselle, joka totesi, että viime kokouksessa ei päästy tähän aiheeseen asti videoneuvottelun teknisistä ongelmista johtuen, mutta työryhmältä on saatu kirjallisia kommentteja asetusehdotukseen. Asetus on tarkoitus lähettää lausuntokierrokselle ensi viikolla. Käytiin läpi viime kokouksen jälkeen tehdyt muutokset. Käsiteltiin aluksi avustusmuotoja koskeviin pykäliin tehdyt muutokset.

13 § Avustusmuodot

Virtanen totesi, että avustusmuodot ovat hankalasti hahmotettavia ja esitteli asiaa aluksi PowerPoint-esityksen avulla. Esitettyyn kaavioon oli koottu avustuslajit, toteutustavat ja avustusmuodot.

Migrin edustaja kommentoi asian varmasti selkiytyvän, kun käydään pykälää tarkemmin läpi ja tiedusteli, onko pohdittu, että hanke soveltuisi kahteenkin malliin 40% ja 7%? Pitääkö hakijan hakuvaiheessa optimoida itselle paras malli vai osoittaako vastuuviranomainen mikä olisi sopiva malli? Virtanen vastasi, että 40 ja 7 prosentin mallien välillä, tulee tosiaan selvimmän valintatilanne, koska ne soveltuvat saman tyyppisiin hankkeisiin. Ajatuksena on kuitenkin ollut, ettei suoraan ohjattaisi mitään mallia olisi sovellettava vaan malli olisi hakijan valittavissa tietyin ehdoin. Tarkoituksena on kuitenkin antaa ohjeita siitä, mikä malli soveltuu minkäkin tyyppiseen hankkeeseen. Kertakorvaus tulee valikoitumaan hankkeisiin, joissa on mahdollista asettaa selkeitä tulostavoitteita. 1% -malli taas on vain hankintoja sisältäviin hankkeisiin. 40% malli soveltuu hyvin esim. AMIF:sta rahoitettaviin hankkeisiin, joissa on paljon erilaisia pieniä kuluja ja useita toimintoja, jolloin malli helpottaa hankkeen hallinnoinnin raskautta. 7% -malli soveltuu suoraviivaisempiin hankkeisiin tai hankkeisiin, joissa hanketoimintoihin sisältyy myös hankintoja. Virtanen totesi, että mallien osalta on tarpeen laatia ohjeistusta ennen niiden käyttöönottoa.

16 § Palkkakustannukset

Pykälää on muutettu niin, että osa-aikaisen palkasta ei yksikkökustannuksiin perustuvassa mallissakaan olisi tarpeen seurata tuntitoteutumaa kuukausittain vaan se määrittyisi etukäteen määritetyn prosenttiosuuden perusteella. Vastaava muutos on tehty rakennerahastojen lausunnolla olevaan asetusluonnokseen ja se perustuu komission ohjeisiin yksinkertaistettujen kustannusmallien käytöstä.

Momentista 3 on poistettu sairausloma-ajan palkan tukikelpoisuutta koskeva osuus. Kirjaus katsottiin turhaksi, koska 1 momentissa todetaan, että tukikelpoisia ovat lakiin ja virkaehtosopimukseen perustuvat kustannukset.

24 § Kertakorvaus

Virtanen totesi, että pykälää on täsmennetty ja pyritty tuomaan selkeämmin esiin, että avustuksen myöntämisen edellytys on, että hankkeelle on määritettävissä selkeät avustuksen maksamisen perusteena olevat tulokset ja että avustuksen maksamisen edellytyksenä on, että tulokset ovat todennettavissa. Pykälän 2 momenttiin on tarkennettu, miten avustuksen maksamisen osiin jakaminen tapahtuisi ja 3 momenttiin miten kustannusarvio laadittaisiin, jos avustuksen maksaminen jaetaan osiin.

25 § ja 26 §:iin on tehty joitakin tarkennuksia kustannuslajeihin. 26 §:ään on lisätty ostopalvelut omaksi kohdaksi.

27 § Prosenttimääräinen korvaus muista kuin palkkakustannuksista

Pykälään on lisätty uutena 2 momentti, jossa on rajattu mallin käyttöä jos hankkeeseen sisältyy hankintoja. Mallia ei voisi soveltaa, jos hankinnoista ja ostopalveluista aiheutuvat kustannukset ovat yli puolet tosiasiallisesti hyväksyttävistä palkkakustannuksista tai hyväksyttävistä palkkakustannusten yksikkökustannuksista. Mallia ei voisi myöskään soveltaa, jos hankkeessa yksittäisen hankinnan arvo ylittää kansallisen kynnyksen. Rajauksilla on pyritty selventämään, että 40 % -malli ei sovellu hankkeisiin, jotka sisältävät merkittävän määrän hankintoja.

28 §:stä on poistettu viittaus Maahanmuuttovirastoon, koska asetuksessa ei ole tarkoituksenmukaista yksilöidä avustuksen saajia. Pykälän mahdollistama avustus on kuitenkin sellaista, että se käytännössä soveltuu vain tiettyihin vapaaehtoisen paluun toimiin.

29 § Yksikkökustannukset palkkakustannuksista

Pykälään on tehty sama tarkennus kuin palkkakustannuksia koskevaan 16 pykälään liittyen osa-aikaisten palkkakustannusten seurantaan.

31 § Kustannuksiin perustumaton rahoitus

Pykälä ehdotetaan poistettavaksi, koska mihinkään ohjelmista ei ole suunniteltu sisällyttää tämän tyyppistä rahoitusta. Kyse on rahoituksesta, joka sisällytettäisiin ohjelmiin tulostavoitteina ja joiden saavuttamista vastaan komissio maksaisi rahoituksen valtiolle. Jos todetaan että pykälälle kuitenkin olisi tarvetta, se voidaan myöhemmin lisätä, tai sitten tämän tyyppinen rahoitus voitaisiin jakaa hankkeille käyttäen muita olemassa olevia kustannusmalleja.

Poliisihallituksen edustaja tiedusteli koskien 13 § viimeistä momenttia, voisiko siihen selventää palkkakustannuksia koskevaa kirjausta. Virtanen vastasi, että momentin tekstiä voidaan vielä tarkentaa. Poliisihallituksen edustaja kommentoi myös, että 27 pykälän 2 momenttia ja sen suhdetta 1 momenttiin Poliisihallituksen asiantuntijat pitivät vaikeasti ymmärrettävänä. Virtanen totesi, että 27 pykälän teksti on todella tekninen. Hän tarkensi vielä, että työryhmälle lähetetyssä tekstissä on 2 momentissa virhe; 50 %:n sijaan pitäisi lukea 20 % eli puolet palkkakustannusten 40 %:sta, joka saattaa osaltaan olla aiheuttanut hämmennystä.

22 § Avustuksen ulkopuolelle jäävät kustannukset

Virtanen kertoi, että pykälään on lisätty uutena kohta 8, jonka mukaan avustusta ei myönnettäisi perustoiminnan ylläpitokustannuksiin, paitsi operatiivisena tukena. Lisäys liittyy

siihen, että alun perin pykälässä oli kohta, jossa mainittiin, ettei avustusta myönnetä tavanomaiseen toimintaan. Tämä koettiin viranomaisten näkökulmasta hankalaksi ilmaisuksi. Perustoiminnan ylläpitokustannuksilla tarkoitetaan, ettei avustusta voitaisi myöntää esim. järjestöille toiminta-avustuksena.

23 § Arvolisäveron tukikelpoisuus

Virtanen kertoi, että pykälän muotoilu perustuu rakennerahastopuolella luonnosteltuun vastaavaan säädökseen sekä sisäasioiden rahastojen käynnissä olevan ohjelmakauden sääntöihin. ALV olisi tukikelpoinen kustannus, jos siihen ei ole mahdollista saada palautusta. Muutoksena nykyiseen, jatkossa ei olisi aina tarvetta pyytää asiasta verohallinnolta selvitystä, jos avustuksen saajalla on muu riittävä ja perusteltu selvitys, joka perustuu merkityksellisiin tosiseikkoihin. Esimerkiksi jos haetaan jatkorahoitusta hankkeelle, hankkeelle jo haettu verohallinnon selvitys voisi toimia riittävänä selvityksenä. Pykälän viimeinen momentti on uusi, mutta sitä on sovellettu jo tällä kaudella. Se perustuu vuoden 2019 korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen, jonka mukaan kunnalle ja kuntayhtymälle hankkeesta tai toiminnasta aiheutunut arvonlisävero ei ole tukikelpoinen kustannus.

38 § Yhteisen erityistoimen tarkastuksessa noudatettava menettely

Pykälä on ollut vain otsikkona ja on nyt poistettu, koska todettiin ettei sille ole ilmennyt tarvetta.

Ent. 40 § nykyinen 38 § Turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoasetuksen 16 artiklan mukaisen määrärahan käyttökohteet ja raportointi

Pykälän 1 momentin 4 kohtaa on muutettu, koska siinä käytetty lisäkorvaus-sana oli epämääräinen ja sitä oli tarpeen tarkentaa. Lisäkorvaus-sana on korvattu viittauksella kunnille maksettavien lain kotoutumisen edistämisestä mukaisten korvausten lisänä maksettaviin korvauksiin eli näin tarkentuisi mistä korvauksissa on kyse. Samalla lauseen loppuosa on poistettu, koska viittaus em. lakiin kattaa siinä mainitut asiat.

TEM:n edustaja tiedusteli, että voidaanko lisäkorvaukset määritellä myös jatkossa vapaasti niin, että ne voivat olla muutakin kuin laskennallisen korvauksen lisäosaa. Hän totesi, että nykyisellä ohjelmakaudella lisäkorvauksille ei välttämättä ole ollut selkeää vastinparia kotouttamislaisissa. Virtanen vastasi, että aikaisemmalla lisäkorvaus-sanalla viitattiin lisänä maksettuihin korvauksiin, tämän muotoilun muutoksen ei pitäisi muuttaa mitään sisällöllisesti huomioiden myös, että kotouttamislaki mahdollistaa muutkin kuin laskennalliset korvaukset. Saunamäki totesi, että uusi muotoilu jättää rahan käyttäjälle harkintaa pohtia tapoja rahan edelleen jakamiseen. Myöskin valtion talousarvion sisällytettävät kirjaukset ovat tässä mielessä tärkeitä.

TEM:n edustaja nosti esiin vielä muistiossa olevan 4 momenttia koskevan lauseen, jonka mukaan kunnat voisivat käyttää laskennallisten korvausten lisänä maksettavia korvauksia varsinaisten korvausten käyttöä vastaaviin tarkoituksiin. Hän totesi, että lauseesta tulisi poistaa laskennallisten-sana, joka on liian tarkka, jos korvauksia voi käyttää yleisemmin kotouttamislain korvausten lisänä. Saunamäki vastasi, että tässä tarkoituksena oli ennen kaikkea kuvata minkälaisiin tarkoituksiin rahaa voisi käyttää. Olisi varmaan hyvä, että AMIF-rahoitusta kunnissa käytettäessä nojattaisiin samoihin ohjeisiin kuin kotouttamislain nojalla maksettavien korvausten osalta eikä rahaston varojen osalta olisi erilaisia käytäntöjä. TEM:n edustaja totesi, että he pohtivat asiaa ja palaavat siihen tarvittaessa.

- keskustelu perustelumuioliuonnoksesta

Poliisihallituksen edustaja tiedusteli 29 §:n perustelujen 2 kappaleesta koskien palkkakustannusten keskiarvon laskemista. Kappaleessa todetaan, että hakijan tulisi toimittaa todentavat asiakirjat kaikkien niiden työntekijöiden bruttotyövoimakustannuksista, joiden perusteella keskiarvo on laskettu ja, että palkkatietojen toimittamiseen tulee olla niiden työntekijöiden suostumus, joita tiedot koskevat. Poliisihallituksen edustaja tiedusteli tarkoittaako tämä, että täytyy lähettää ko. työntekijän nimi ja henkilötieto hakemuksen

mukana, vaikka henkilö ei liity millään tavalla rahoitettavaan hankkeeseen, ja voiko henkilötietojen suojan kannalta toimittaa tiedot anonyyminä vai täytyykö viitata johonkin henkilöön nimeltä?

Virtanen vastasi, että suostumus tarvitaan koska on mahdollisuus, että henkilö tulee tunnistetuksi tiedosta. Henkilön nimeä ei välttämättä tarvita, mutta tarkastusta varten pitäisi jotenkin identifioida mistä palkasta on kyse, jotta voidaan todentaa, että palkka on oikeasti maksettu. Nykykaudella on esimerkiksi riittänyt, että on tunnistenumero, jonka perusteella yksilöinti on tarvittaessa mahdollista. Suostumus on tärkeä saada, koska on mahdollisuus, että henkilö tulee tunnistetuksi myös esim. annetun numeron perusteella.

Puheenjohtaja Yli-Vakkuri totesi, että suostumusta pyydetessä pitää kuvata tarkasti mihin tieto tulee. Hän totesi lisäksi, että pyrkimys on, että tieto olisi jonkinasteisesti anonymisoitu.

Virtanen totesi, että tänään annetut kommentit huomioidaan lausuntokierrokselle lähtevässä asetusluonnoksessa.

6. Muut asiat, työryhmän työsuunnitelma (liite 5)

Routti-Hietala kävi läpi työsuunnitelman. Tavoitteena on saada asetus lausuntokierrokselle viikolla 19. Lausuntoaika on kuusi viikkoa eli lausuntoaika päättyy juhannusviikolla.

Lakihankkeen työryhmä on nimitetty kesäkuun loppuun saakka, mutta toimikautta on tarkoitus jatkaa vuodenvaihteeseen asti.

Routti-Hietala totesi, että kesän aikana pyydetään mahdollisesti kirjallisia kommentointeja hallituksen esitykseen mm. taloudellisia vaikutuksia ja tietojärjestelmiä koskeviin kohtiin, koska elokuussa pitää olla kaikki valmiina syyskuun hallituksen esityksen esittelyä varten. Syksyllä jatketaan tiiviisti asetuksen valmistelua.

Seuraava kokous pidetään 31.8.2021 klo 14 - 16.

7. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Yli-Vakkuri kiitti työryhmää kuluneesta keväästä ja toivotti hyvää kesän odotusta. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15:40.

Puheenjohtaja Laura Yli-Vakkuri

Sihteeri Nina Routti-Hietala

Liitteet Liite 1 - Edellisen kokouksen (24.3.2021) pöytäkirjaluonnos
Liite 2 - HE-luonnos
Liite 3 - Luonnos valtioneuvoston asetuksesta
Liite 4 - Perustelumuistioluonnos
Liite 5 - Työryhmän työsuunnitelma

Jakelu työryhmän jäsenet ja varajäsenet